№ 91. Czwartek 18. Kwietnia 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z poczta kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Inserecya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Rosya i Królestwo Polskie. — Montenegro. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Przy ponowionych wyborach z klasy wielkich posiadłości gruntowych w *Stryju* obrany został deputowanym W. *Oktaw Pietruski*, radca sądu krajowego we Lwowie.

Lwów, 17. kwietnia 1861.

Przy ponowionych wyborach obrani zostali deputowanymi na sejm krajowy:

Z gmin wiejskich:

W Rawie: Antoni Pawęcki, notaryusz we Lwowie.

W Mikołajowie: Michał Kuziemski, gr. kat. kanonik we Lwowie.

Z wielkich posiadłości gruntowych:

W Czortkowie: Włodzimierz Cielecki, właściciel dóbr.

Lwów, 18. kwietnia 1861.

C. k. galicyjska komisya krajowa dla spraw osobowych mieszanych urzędów powiatowych mianowała auskultanta sądowego *Emila Ginę* prowizorycznym aktuaryuszem powiatowym.

Lwów, 4. kwietnia 1861.

Sprawy krajowe.

(Wiadomości bieżące. – Taryfa przedaży cygarów. – Obrady sejmu czeskiego. – Spłata należytości wojskowych w Wenecyi.)

Wiedeń, 15. kwietnia. Wczoraj wieczorem chciało kilka osób zrobić demonstracyę i wyprawić w mieście kocią muzykę. Władza bezpieczeństwa wystąpiła i w przeciągu dziesięciu minut przywrócono porządek na ulicy i uwięziono 10 osób, które wzięły udział w demonstracyi. Poźniej zgromadziło się znowu wielu ciekawych lecz nikt nie zamierzał ponawiać krzyków. — Ubolewać należy, że zdania polityczne swe stronnictwa objawiają demonstracyami ulicznemi. Nie można wątpić, że władza bezpieczeństwa nie zaniedba wystąpić w wszelkim takim razie z należytą siłą i stłumi w całym zarodzie podobne niegodne wybuchy namiętności i swawoli, a winnych ukarze przykładnie.

Aby wyrównać różnicę kursu w kupnie i przedaży zagranicznego tytoniu, za który kupując płaci się srebrem, a który sprzedaje się za pieniądze papierowe w cygarach wirgińskich, sporządzanych wyłącznie z takiego zagranicznego tytoniu, podnosi się na mocy rozporządzenia wysokiego ministerstwa finansów z dnia 8. kwietnia b. r. do l. 18.611-482 ustanowiona rozporządzeniem wysokiego ministerstwa finansów z dnia 22. października 1858 l. 4394 Dz. PP. XLVI. l. 187 D. R. nr. 52. *Gaz. wied.* nr. 251 z r. 1858 cena sprzedaży z 3 zr. 15 c. za sto sztuk a z $3^1/_2$ c. za jedną sztukę cygar wirgińskich, we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem królestwa lombardo-weneckiego, na 3 zł. 65 gr. za 100 sztuk a 4 ct. za jedną sztukę, z tem dodatkiem, że sprzedaż po tej cenie rozpocznie się z tym dniem, w którym w każdej trafice z osobna powyższe rozporządzenie ogłoszone będzie.

Z c. k. austryackiej krajowej dyrekcyi finansowej.

Wiedeń, 10. kwietnia 1861.

— *Gazeta pragska* zwraca uwagę na rezultaty obrad w pierwszym tygodniu posiedzeń sejmu Czeskiego.

Sejm zawotował jednogłośnie adres podziękowania do Cesarza i projekt, który wyrobiła komisya przyjął także jednomyślnością. Zapał z jakim przyjęto ten adres na wszystkich ławach sejmowych, również jak i treść jego są dostateczną rękojmią, że adres ten był czemś więcej niżeli aktem tylko ceremonialnym. Jak bądź mogą się różnić przekonania i zdania polityczne posłów sejmowych, w tem jednak zawsze zgadzają się z sobą, że wspaniałomyślne, z własnej woli Najjaśniejszego Pana postanowienie, powołać wierne ludy do rady swej do udziału w prawodawstwie, i ułożenia konstytucyi państwa i kraju, na największą zasługuje wdzięczność.

Drugą uchwałą postanowił sejm prosić Najjaśniejszego Pana, aby raczył koronować się Królem Czeskim. Znaczenie koronacyi wyjaśnił zwięzłemi słowy najlepiej przewielebny Arcypasterz metropolita Czeski, mówiąc że jestto święty węzeł, który łączy monarchę z krajem ściślej i trwalej niźli zimne prawo i goły miecz. Płonna to jest obawa, aby koronacya osłabiła węzeł łączący Czechy z całością monarchyi Austryackiej. Czeska korona ozdabiała skronie dwóch dostojnych poprzedników naszego Monarchy, a przecie i wtedy już obowiązywały w Czechach zarówno prawa wydane dla innych całej monarchyi niewęgierskich krajów. Tak będzie, tak pozostanie i na przyszłość. Czechy otrzymują tak jak i inne kraje koronne zupełną dla siebie autonomię i zachowają, lecz monarchyi pozostawią co monarchyi należy, nawet i wtedy gdy Najjaśniejszy Pan starodawnym zwyczajem swych poprzedników w tumie św. Wita włoży koronę Karola IV. Akt ten uroczysty w niczem nie naruszy zasady całości monarchyi.

— *Gazz. di Venezia* z 10. b. m. donosi: „Wiemy z pewnego źródła, że na prośbę deputacyi Weneckiej przedłożonej Jego c. k. Mości termin do spłacenia należytości wojskowych, które nałożono na przynależne komuny lombardo-weneckiego królestwa za tych konskrybowanych rekrutacyi z roku 1861, którzy się bezprawnie oddalili z kraju, został przedłużony po koniec roku 1862.“

Jego król. Mość książę Modeny odjechał dnia 9. b. m. z Wenecyi do Bassano.

(Patent cesarski z 8. kwietnia 1861 dla ewanielików.)

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austryi, Król Węgier i Czech i t. d. i t. d. w zamiarze, ażeby Naszym ewanielickim poddanym augsburskiego i helweckiego wyznania w wymienionych poniżej krajach, jako to: w Arcyksięstwie Austryi powyżej i poniżej Anizy, księstwie Salcburgu, księstwie Styryi, w księstwach Karyntyi i Krainy, uksiążęconem hrabstwie Gorycyi i Gradyski, margrabstwie Istryi i mieście Tryeście z ich okręgiem, w uksiążęconem hrabstwie Tyrolu i Vorarlbergu, królestwie Czeskiem, margrabstwie Morawskiem, w księstwie Górnego i Dolnego Szląska, w królestwach Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświecimskim i Zatorskim, Wielkiem księstwie Krakowskiem i w księstwie Bukowiny, przyznaną im już przedtem, w szczególności Naszem postanowieniem z 26. grudnia 1848 (Dz. ust. państwa 1849, zeszyt uzupełniający l. 107), równie jak w Naszym patencie z 31. grudnia 1851 (Dz. ust. p. zeszyt II. l. 3) i w Naszym dyplomie z 20. października 1860 (Dz. ust. p. 1860 zeszyt LIV. l. 225) ponownie zapewnioną równość w obec prawa także względem stosunków ich kościoła do państwa w niewątpliwy sposób zaręczyć i ażeby zasadę równouprawnienia wszystkich uznanych wyznań we wszystkich kierunkach cywilnego i politycznego życia u Naszych protestanckich poddanych w nadmienionych powyżej krajach istotnie przywieść do skutku, znajdujemy po wysłuchaniu Naszej rady ministrów rozporządzić, jak następuje:

§. 1. Ewanielicy augsburskiego i helweckiego wyznania są uprawnieni kościelne swoje sprawy niezawiśle urządzać, administrować i kierować.

§. 2. Zupełna wolność ewanielickiego wyznania wiary, tudzież prawo spólnego publicznego wykonywania religii jest im przez Nas po wieczne czasy zapewnione.

Wyjmują się przeto z mocy obowiązującej i ogłaszają za zniesione wszystkie dawniej istnące ograniczenia co do wznoszenia kościołów z wieżą lub bez wieży z dzwonami, co do obchodzenia uroczystości religijnych, które odpowiadają nauce ich wiary, co do wykonywania staruuku dusz, jak dalece by te ograniczenia były jeszcze wykonywane.

Ewanielicy, którzy nie stanowią osobnej (macierzystej albo siostrzeńskiej) gminy, należą do najbardziej zbliżonej do nich gminy ich wyznania.

Następnie niewzbronno jest Ewanielikom sprowadzać i używać ewanielicko-religijnych i teologicznych książek, w szczególności pisma świętego lub też pism wyznania.

§. 3. Zastępstwo i administracya ewanielickiego kościoła tak augsburskiego jak helweckiego wyznania dzieli się na cztery klasy:

na gminy parafialne (gminy miejscowe),

na senioraty (gminy powiatowe),

na superintendencye (gminy krajowe),

i na wszystkie gminy chrześcian ewanielickich jednego lub drugiego wyzania.

§. 4. Organa zarządu kościelnego są:

A) Dla gminy parafialnej, której objętość tworzy parafię

1. presbiteryum,
2. większe zastępstwo gminy.

B) Dla gminy powiatowej, której objętość tworzy dyecezye senioratu

1. Senior,
2. zastępstwo senioratu (zgromadzenie powiatowe).

C) Dla superintendencyi, której objętość tworzą przydzielone do superintendenta dyecezye seniorackie i parafialne:

1. Superintendent,
2. Zastępcy superintendencyi (zgromadzenie superintendencyalne, konwent superintendencyalny).

D) Dla ogółu wszystkich superintendencyi:

1. C. k. ewanielicka wyższa rada kościelna (konsystorze wyznania augsburskiego i helweckiego).
2. Synod czyli zbór jeneralny.

§. 5. Każda gmina kościelna (gmina parafii, senioratu i superintendencyi), równie jak gmina ogółowa urządza i administruje swe osobne sprawy kościoła, nauki i dobroczynności i przeznaczone na to zakłady, fundacye i fundusze przez swoich prawnych przełożonych, jak dalece przezto nie sprzeciwia się powszechnym przepisom lub prawnym rozporządzeniom przełożonym władzom. (C. d. n.)

Ameryka.

(Sprawa unii.)

Halifax, 21. marca. Posłem Stanów zjednoczonych do Anglii jest zamianowany Charles Adams, a do Francyi William Dayton. Prezydent Lincoln wzbrania się ciągle przyjąć komisarzy południa. Zdaje się, że major Anderson ustąpi pojutrze z fortu Sumter z swojemi wojskami. W jaki sposób poddanie nastąpi, nie jest jeszcze ułożone. Kasarnie leżące nad rzeką Brazos, i w Santjago oddano władzom miasta Santiago. W Texas spodziewają się starcia pomiędzy unionistami i secessionistami. Kongres południa odroczył się do maja, nie przyjąwszy taryfy celnej. Karolina północna większością 1200 głosów oświadczyła się przeciw zwołaniu konwentu. Konwent Louisiany odrzucił konstytucyę związku południowego. Administracya celna w Havre doniosła jak mówią, że okręta państw południowych będą tam tak samo przyjmowane, jak okręta opatrzone banderą unii.

Hiszpania.

(Rozprawy w Kortezach. — Pożar.)

Madryt, 9. kwietnia. Senator margrabia Ogavan interpelował rząd względem środków, jakich myśli używać dla stłumienia handlu niewolnikami. Rząd odpowiedział, że trzymać się będzie ściśle traktatu z Anglią, i że chwyci się nowych środków, aby temu handlowi zapobiedz.

— Sławny teatr licealny w Barcelonie największy w Europie, zbudowany na wzór medyolańskiego, spalił się do szczętu. Pożar trwał całą noc; teatr zburzono, ale sąsiednie domy uratowano. Nie można się uskarżać na inne nieszczęścia. Szkodę obliczono na 3 miliony realów.

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Głód w Indyach.)

Londyn, 12. kwietnia rano. Na wczorajszem posiedzeniu izby niższej zaproponował Lindsay ograniczać wydatki na budowę okrętów wojennych, ponieważ flota jest dostatecznie silna. Lord Paget i inni sprzeciwiali się temu, przeto Lindsay odwołał spiesznie swój wniosek. *Morning Post* pisze, że wiadomość w *Pays*, jakoby Anglia przygotowywała expedycyę do Syryi, jest zupełnie nie prawdziwą.

— Fabryki angielskie zaczynają się już zgłaszać z przedmiotami, które dać mają na wystawę. Wydział odbędzie znowu posiedzenie, aby ostatecznie naradzić się nad przypuszczaniem na wystawę przedmiotów architektonicznych, malowideł olejnych i akwarellowych, modeli i t. p. Tymczasem roboty koło budynku szybko postępują. Rowy są już pokopane, a murowanie fundamentów zacznie się wkrótce. Zmowy wyrobników lubo trwają dotąd, nie wpłynęły szkodliwie na roboty.

— *Post* opisuje kwitnący stan finansów duńskich. Wszyscy przyjaciele sprawy skandynawskiej mogą być pewni, na przypadek wojny, że Dania będzie się bić odważnie i zapewne jak w r. 1848 i 1849 wyjdzie zwycięzko z walki. Ten sam dziennik doradza rządowi tureckiemu pacyfikować Syryę powszechną amnestyą. Byłoby to nie tylko dla Druzów, lecz także dla Maronitów najlepsze.

— Wydziałowi dobroczynności dla okolic indyjskich głodem nawiedzonych udzielił rząd wczoraj wszystkie raporta odnoszące się do tego przedmiotu. — Wypada z nich, że na to nieszczęście przygotowano się oddawna. Jeszcze w początkach lutego lord Canning wysłał pułkownika Baird Smith do zagrożonych prowincyi, aby zbadał: 1) czy oprócz niedostatku żywności są jeszcze inne przyczyny zatamowania handlu pomiędzy Kalkutą a górnemi prowincyami; 2) w jakiej rozległości nieurodzaj dotknął owe prowincye; 3) jak częste wychodźtwo; 4) jak wielkiemi zapasami zboża zarządzić można, i nareszcie 5) jakie kroki wypada poczynić teraz i na przyszłość. Od r. 1837 nie było w Indyach tak wielkiego głodu jak teraz. Naówczas usiłował rząd w dystryktach Agry i Allahabady pomagać biednym pracami publicznemi i dowozem zboża, ale nie ma żadnych raportów, ani wykazów z owego czasu, bo je zniszczono w czasie wielkiej rewolucyi.

(Rozprawy w parlamencie z 10go.)

W izbie niższej zaproponował wczoraj pan Baines drugi odczyt swego bilu, który zniża cenzus wyborczy dla okręgów miejskich z 10 na 6 funt. szt. Nie należy się, mówi on, powoływać zawsze na obojętność, z jaką lud pogląda na kwestyę reformy, i wyprowadzać ztąd wniosek, że teraz nie jest na czasie podnosić w parlamencie kwestyę reformy parlamentarnej. Spokojne czasy sprzyjają właśnie najlepiej rozbieraniu tej kwestyi. Pilność, dobre mienie, inteligencya i cnota podniosły się daleko bardziej, aniżeli liczba dusz, a porównywając lata 1861 i 1831 dostrzeżemy, że w r. 1861 6 funt. szt. reprezentują najmniej tyle inteligencyi, co 10 funt. szt. w r. 1831. W ostatnich 30 latach nauka olbrzymio postąpiła, a klasa robotników uczuwa teraz daleko bardziej, jak dawniej potrzebę czytać książki lepsze i moralniejsze. Biblia i inne pisma religijne znajdują najwięcej czytelników. Klasa robotników stała się także oszczędniejszą i bardziej umiarkowaną, a liczba zbrodni zmniejszyła się. Nowi wyborcy, którychby bil dostarczył, byliby w stanie swoje prawo wyborcze wykonywać niezależnie. Pan Cave zaproponował kwestyę wstępną. Oświadczył on, że przeciw zasadzie bilu nie ma nic. Ale obecną chwilę uważa jako całkiem niestosowną do przedłożenia reformy parlamentarnej, i sądzi, że jeśliby jaka nastąpić miała, ministeryum musiałoby wziąć inicyatywę. Po długich debatach przyjęto kwestyę wstępną równającą się odrzuceniu bilu 245 głosami przeciw 193.

Francya.

(Lord Elgin do Londynu. — Wykaz banku. — Okólnik ministra sprawiedliwości. — Owarowanie Malty. — Sprostowanie wiadomości z Kochinchiny.)

Paryż, 12. kwietnia. Lord Elgin wsiadł wczoraj w Calais na okręt i popłynął do Doveru. Ogłoszony właśnie raport miesięczny banku francuskiego podaje zmniejszenie się zapasu gotówki o $18^{1}/_{8}$ mil., powiększenie zaś stanu portofeuilu o $9^{1}/_{6}$ mil., banknotów w obiegu o $7^{1}/_{4}$ mil.

— *Monitor* ogłosił następujący okólnik ministra sprawiedliwości do jeneralnych prokuratorów przy cesarskich trybunałach sądowych:

„Mości Prokuratorze jeneralny. Od niejakiego czasu wymieniają mi rozmaitych członków duchowieństwa katolickiego, którzy pismem lub słowem, jawnie i w wykonaniu swoich funkcyi poruszają sprawy, których dyskutowanie wyraźnie zabrania im ustawa. Jedni zapominają, że powołaniem kapłana jest czuwać nad religijnem oświeceniem wiernych, i pozwalają sobie krytykować dzieła rządu lub usiłują obudzać nieufność i niechęć ku polityce Cesarza. Inni dają się unosić ślepej gorliwości i targają się nawet na osobę Monarchy, starając się znieważać go pod mniej więcej przejrzystą osłoną; a znowu inni korzystając ze słabości ducha i łatwowierności znachodzą upodobanie w zatrważaniu umysłów zapowiadaniem urojonego niebezpieczeństwa. Takie nadużycia zakazuje ustawa: artykuł 201. kodexu karnego karze więzieniem od trzech miesięcy do dwóch lat duchownych, którzy przy sprawowaniu swoich funkcyi i w zgromadzeniach publicznych krytykują lub ganią rząd, ustawę, dekret cesarski lub jakikolwiek czyn władzy.“ Podług artykułu 204 tego samego kodexu „pociąga za sobą każde pismo, zawierające instrukcye kapłańskie w jakiejkolwiek formie, a w którem kapłan krytykuje albo gani rząd lub jakikolwiek czyn władzy, karę wydalenia z kraju duchownego, który je ogłosił.“ — Jeźli te rozporządzenia, których roztropność stwierdzają teraźniejsze stosunki, pozostawały dotąd bez użycia, pochodziło to ztąd, że aż do najnowszych czasów było w ogóle postępowanie duchowieństwa przyzwoite i umiarkowane, i dla tego też wolał rząd znosić nawet z pobłażaniem pojedyńcze uchybienia, niż — ze szkodą może samej religii — prześladować sądownie nieroztropnych księży. Ale przezto nie straciły te artykuły wcale swojego znaczenia, i rząd zaniedbałby obowiązku, jeźliby przeciw tej systematycznej nieprzyjaźni nie użył broni, którą nastręcza ustawa dla utrzymania spokoju i porządku. Polecam zatem panu, Mości prokuratorze jeneralny dochodzić dokładnie wszelkich wykroczeń, zdarzających się w tamtejszym powiecie, i jeźli postępek jest sądownie udowodniony, należy odesłać sprawców, ktokolwiekby oni byli, do przynależnej władzy. Czas już, ażeby ustawa odzyskała swoją władzę. Przyjm pan i t. d. *Delangle.*“

— *Pays* zawiera wiadomości o środkach obrony, jakie Anglia przedsiębierze na Malcie. Dziennikowi temu wydaje się, że przedsiębrane środki dążą nie jedynie do utrzymania wyspy. Rozkazano zaopatrzyć wyspę jak najobficiej zapasami wszelkiego rodzaju. Garnizon, który w ostatnim roku ograniczał się na 3000 ludzi, wynosi teraz 8000, a trwa ciągle zamiar utworzyć z niego korpus expedycyjny, któryby obsadził punkt jaki pomiędzy górną Syryą i Egiptem, gdyby francuska okupacya Syryi przedłużoną została.

Pays podaje te wiadomości z zastrzeżeniem.

— *Gazette du Midi* podaje następujący list z Toulonu: Wszyscy oficerowie, którzy powrócili z pierwszej wyprawy kochinchińskiej z zadziwieniem odczytali w *Patrie* list pochodzący niby od korespondenta z Sajgunu, w którym donosi, że zaraz po przybyciu parowca „Gironde“ spodziewanego z końmi z Manilli, expedycya udała się do Hue, odległego od Sajgunu na 60 kilometrów. Tymczasem jest rzeczą niezaprzeczoną, że miasta te są odległe od siebie w linii prostej na 175 godzin drogi, że okolica pomiędzy niemi jest Europejczykom całkiem nieznajoma, jakoteż że klimat tamtejszy nie pozwala odbywać drogi w prostym kierunku. Zresztą nie

myślano nigdy o czemś podobnem. Armii expedycyjnej pozostaje znieść blokadę Sajgunu, rozbić, jeśli się da, południową armię anamitańską i zdobyć Mitho, które jej służy za skład i podstawę działania. Dopiero potem możnaby wydać potrzebne dyspozycye, wojsko wsadzić na okręta i odpłynąć ku północy. Należałoby wyladować jak najbliżej stolicy, która tylko 60 kilometrów jest oddalona od wschodniego wybrzeża.

Włochy.

(Oświadczenie Szwajcaryi. — Archimandryta bułgarski. — Zatargi między wojskowymi.)

Sardynia. Na urzędowe doniesienie gabinetu turyńskiego względem prawa, które parlament narodowy uchwalił i Król sankcyonował, na mocy którego Wiktor Emanuel II. przyjmuje dla siebie i swoich następców tytuł Króla Włoch, odpowiedziała rada związkowa w sposób następujący do reprezentanta Sardynii:

Notą z 23go b. m. komandor Jocteau uwiadomił nas, że parlament narodowy wydał prawo sankcyonowane także od Najjaśniejszego Króla sardyńskiego, na mocy którego Wiktor Emanuel II. przybiera dla siebie i swoich następców tytuł Króla Włoch. Udzielając panu odpis tej noty, zalecamy podziękować z naszej strony rządowi Króla Wiktora Emanuela za to przyjaźne doniesienie, i oświadczyć, ile nam radości sprawia przychylność rządu Jego król. Mości dla Szwajcaryi, jaką nam przy tej sposobności oznajmia. Szwajcarya nie zaniedba lojalnem postępowaniem utrzymywać sąsiednie związki obu krajów, i utwierdzać je pomimo zmiany stosunków politycznych.

Berna, 29. marca 1861. Prezydent związku *Knüsel.*

Państwo kościelne. Podług depeszy wieczornych dzienników paryskich z 11go b. m. z Rzymu przybył tamże archimandryta bułgarski, i 21. kwietnia będzie potwierdzony. Uroczystość ma się odbyć z wielką okazałością; organizacya kościoła bułgarskiego katolickiego nastąpi niezwłocznie. Stolice biskupie w Ochridzie i Ternawie, które istniały jeszcze w pierwszych wiekach chrześciańskich, mają być przywrócone.

— **W Neapolu** spuszczono z warsztatu dnia 7go b. m. nową fregatę parową „Italia“. Uzbrojona w 55 dział, posiada maszynę o sile 450 koni. Liczba strzelb przeznaczonych dla gwardyi w Neapolu wynosi potąd sztuk 101.985.

Starcia pomiędzy resztkami korpusu Garibaldzistów a Sardyńczykami powiększają się coraz bardziej, i zaczynają przybierać krwawy charakter. Ponieważ rząd nie może zaspokoić niezmiernych pretensyi tych ludzi, przeto rzadkim jest dzień bez demonstracyi i excesów. Chcą teraz koniecznie pozbyć się tych żołdaków, o czem wnosić można z wielu aresztacyi, i z tej okoliczności, że przy wszystkich starciach używają broni bez żadnego względu.

— Wychodzący w Neapolu dziennik *Natione* donosi, że wszystkim Garibaldzistom i dawnym żołnierzom armii królewskiej przyrzeczono pół franka codzień i jedną racyę pod tym warunkiem, ażeby się po zachodzie słońca w przeznaczonych dla nich kwaterach zachowali spokojnie. Prócz tego pod karą aresztu zakazano im nosić znamiona wojskowe.

Między dawnymi neapolitańskimi żołnierzami a narodowymi gwardzistami i piemonckimi żołnierzami w Neapolu przyszło dnia 2. b. m. do krwawych zatargów, w których z żołnierzy neapolitańskich poległ jeden na placu, a kilkunastu zraniono.

Niemce.

(Rozprawy w izbach pruskich. - Doniesienia z Poznania.)

Berlin, 10. kwietnia. Na dzisiejszem posiedzeniu izby deputowanych przy ostatniej naradzie nad ustawą przemysłowości odrzucono znaczną większością zaproponowane przez komisyę zniesienie §§. 1—4 ustawy o prasie z 1851, gdyż minister spraw wewnętrznych oświadczył imieniem rządu, że rząd w tym roku ani zaproponuje, ani przyjmie jakową zmianę w ustawie prasy.

— W Poznaniu udało się 470 Polaków do nadprezydenta z prośbą, ażeby im pozwolono dla towarzystw agronomicznych założyć w Poznaniu towarzystwo centralne. Towarzystwa niemieckie nie brały udziału w tej prośbie. Zamierzone „Towarzystwo centralne“ domagało się więc niesłusznie tej nazwy, i dlatego nie dano pozwolenia.

Dania.

(Obwarowanie twierdz.)

Piszą z Szlezwiku pod dniem 31. marca:

Podług *Fl. Ztg.* roboty fortyfikacyjne w twierdzy Dannevirke będą wkrótce prowadzone z większym pospiechem jak potąd. Spodziewają się tu bowiem jenerała inżynieryi Schlegela, któren niemi głównie kierować będzie. Bez ustanku przybywają nowe oddziały inżynierów, robotników jakoteż materyał do fortyfikacyi. W przyszłym tygodniu spodziewają się tu 20go batalionu piechoty z Kopenhagi. Przed kilku dniami pokazała się na Schleji łódź kanonierska i parowiec transportowy. Parowiec przywiózł budulec, narzędzia, rekwizyta dla oddziałów inżynieryi etc. Ulice miasta od wielu lat nie były tak ożywione jak dzisiaj.

Ostatnich dni posłano z Kopenhagi częścią do Fredericyi, częścią do Szlezwiku 10 okrętów bateryjnych i 10 bram oblężniczych, które mają być użyte w różnych miejscach do obrony. Posłano nadto tak wielką ilość drzewa na palisady, że dla przewiezienia jej potrzeba było dwadzieścia okrętów, z których niektóre były znacznej wielkości.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Doniesienia z Warszawy.)

Aby nastręczyć zatrudnienie ubogiej, nawiedzonej niedostatkiem klasie wyrobników, przedłożył rządowi prezes miasta Jeske projekt następujących budowli i robót publicznych. Brzegi Wisły mają być ubezpieczone groblą na Solcu. Zaniedbany całkowicie ogród publiczny na Pradze, ma być na nowo urządzony na przechadzkę publiczną, tudzież fosy i wały w około miasta naprawione. Roboty te mają według wykazanych obliczeń kosztować 40.000, 10 000 i 240.000 złotych polskich. Fundusz ten ma dostarczyć kasa miejska. Zdaje się, że rząd przychylił się do tego projektu. Radca handlowy Herman Eppstein złożył w banku polskim sumę 40.000 złotych polskich na fundusz stypendyów dla ubogich uczniów szkoły prawa w Warszawie bez różnicy stanu i wyznania.

Gubernator cywilny Lubliński, radca stanu Mackiewicz, który udał się do Warszawy, podczas gdy tam zaszły znane wypadki, oddalony ze służby rozporządzeniem rządowem, iż ośmielił się samowolnie opuścić miejsce swego urzędowania.

Montenegro.

(Doniesienia z Montenegru.)

Od granicy montenegryńskiej podaje *Svetovid* z 12go marca następujące doniesienia:

W Montenegro przygotowują się; każden Montenegryniec musi zaopatrzyć się w przepisaną liczbę nabojów, w dwa krzemienie, jako też w broń w dobrym stanie utrzymaną. Na pierwsze zawołanie każden ma się stawić przed odpowiednim dziesiętnikiem, a ten zaprowadzi swoich ludzi do kapitana. Za zaniedbanie tego lub innego rozkazu zagrożono dziesiętnikowi oddaleniem i plagami. Montenegryni nie chcą nic wiedzieć o układach z Turkami zawartych, i wojskom austryackim nie dozwalają zająć nowo zdobytej okolicy. Jeżeli miasteczko Dragali (punkt, w którym koncentruje się granica austryacka, turecka i montenegryńska) nie przedsięweźmie jak największej ostrożności, natenczas powiat Risan będzie także stracony, bo jego mieszkańcy z powodu ruchu handlowego więcej należą do Montenegro jak do Austryi. Nahia Crmaica, (która graniczy z jednej strony z jeziorem Scutari, a z drugiej z nahią Bar), miała 24. lutego zamiar zająć obwód Spicy aż do Baru; ujrzawszy jednak w porcie Bar fregatę turecką i austryacką, i 3000 Nizamów we wsiach odstąpiła zamiaru.

Turcya.

(Encyklika patryarchy greckiego. — Wiadomości bieżące. — Wypadki w Bośnii. — Wychodźtwo z Bułgaryi. — Rządy na Libanie.) — Ochotnicy węgierscy.)

Konstantynopol, 30go marca. Piszą z Konstantynopola do Gazety kolońskiej co następuje:

Donoszą z Philippopolis telegrafem, że przeszłej niedzieli na zgromadzeniu pod przewodnictwem biskupa Pajsios, który dawniej już przeszedł do kościoła łacińskiego, i który jest pod exkomuniką patryarchy konstantynopolskiego, wyrzeczono zupełne odstępstwo od greckiego kościoła. Patryarcha i synod konstantynopolitański za poźno namyślał się lepiej. Dnia wczorajszego obwieścił we wszystkich gazetach miejscowych encyklikę, zezwalając wreszcie na wszystkie żądania Bułgarów i uwzględniając ich narodowość.

Na okręcie „Banshe“ przywieziono z Gałaczu do Konstantynopola 12.000 karabinów zasekwestrowanych na statkach sardyńskich, resztę 18.000 karabinów, odesłano już wprzódy na okrętach tureckich do Genuy. Na wszystkiej tej broni były sardyńskie i francuskie herby.

— Mujaga Hadic mianowany nadkomendantem Baszy Bozuków Sandżaku Bihackiego, był posłany do czuwania nad nimi w Nahiach; wyprawiono także z Bihac rusznikarzy, którzy mają naprawiać broń członków pospolitego ruszenia. Mujaga przekonał się, że ledwo trzecia część Turków jest opatrzona właściwą bronią i dlatego kontyngens stojący w Nahii Kasyńskiej czyli Ostrożackiej, musiał być znacznie zmniejszony. Mujaga oświadczył w Cassin Baszy-Bozukom, że 28. z. m. mieli wtargnąć do Bihac, a następnie z całem pospolitem ruszeniem Kaimakamu Bihackiego udać się do Hercogowiny. Mówią, że przyszło do oporu; bo większa część Baszy-Bożuków oświadczyła, że nie może usłuchać tego rozkazu, bo ich rodziny zostające bez dostatecznej obrony, byłyby narażone na zupełną zagładę, ponieważ powstanie Rajów bliskie.

Mieli się nawet wyrazić, że nim usłuchają tego rozkazu, muszą pierwej obrócić w perzynę chrześciańskie osady, i Rajów wypędzić. Że te i tym podobne groźby Turków niepokoją umysły chrześcian, tem łatwiej pojąć można, gdy się rozważy, że chrześcianie są zupełnie bezbronni, gdy przeciwnie Turcy, już z powodu pospolitego ruszenia są w broń zaopatrzeni i noszą ją ciągle przy sobie. Ponieważ Mahometanie wyzywają chrześcian, a ci codzień bardziej lękają się, że za pierwszym lepszym powodem na excesa narażeni będą, przeto Rajowie z pewnością znowu chronić się będą na austryackie terytoryum.

Do *Ost u. West* telegrafują z Belgradu pod dniem 12. b. m. że 102 bułgarskich rodzin, w ogóle 620 osób z 1415 sztukami bydła i całem swojem mieniem przybyło do Serbii, uchodząc przed prześladowaniem tureckich agów i władz i błagając braterskiego schronienia.

— Rahid Basza, gubernator Tulczy, otrzymał rozkaz objechać swój powiat, aby rozpoznać położenie rodzin bułgarskich, które po

ostatniej wojnie wróciły do kraju, i wykazać grunta dla obsadzenia ich rodzinami tatarskiemi i czerkieskiemi.

— Aż do przywrócenia władzy na Libanie, będzie się zatrudniać sądownictwem komisya utworzona z członków rozmaitego wyznania i plemienia, która na rozkaz Fuada Baszy, odbywać będzie swoje posiedzenia w Bejrucie.

— *Journal de Constantinople* pisze: Węgierscy ochotnicy, których zbieraniu się w Księstwach Naddunajskich książę Kuza przeszkodził, przybywają od niejakiego czasu do Konstantynopola, aby pocztowym parowcem marsylskim dostać się do Mesyny.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Zagrabie, 16. kwietnia. Wczoraj o godz. 8. wieczorem wyprawiła ludność wspaniały pochód z faklami na cześć Bana, prezydenta Mazuranica, kardynała Haulika i biskupa Strossmayera, zachowując przy tem wzorowy porządek i spokojność.

Paryż, 16. kwietnia. Dzisiejszy *Monitor* zawiera urzędowe oznajmienie blokady wybrzeża albańskiego aż do granicy austryackiej. Statki tureckie rozpoczną blokadę od 13. kwietnia.

Londyn, 16. lutego. Na wczorajszem posiedzeniu izby niższej przedłożył kanclerz skarbu, Gladstone, budżet. Wydatki wynoszą 69,900.000 dochody 71,823.000 funt. szt.; zaczem pokazuje się nadwyżka 1,923.000 funt. szt. Zaproponowano zniżyć podatek dochodowy i znieść podatek od papieru.

Turyn, 15. kwietnia. *Diritto* ogłasza list Garibaldego do Hercena w Londynie, w którym potępia postępowanie rządu rosyjskiego w Warszawie po wielkiem dziele emancypacyi włościan.

Turyn, 15. kwietnia. Dzisiejsza *Opinione* pisze: W — (nazwisko podane nieczytelnie) znaleziono na murach następujące plakaty: „Niech żyje nasz Król Franciszek II.! Taka jest wola ludu, chociażby w obronie naszego Króla Franciszka II. miała krew płynąć strumieniami.“

Berna, 15. kwietnia. Z Turynu miała nadejść wiarogodna wiadomość, że po naradzie Garibaldzistów uchwalono pozostawać w roku 1861 na stopie obronnej, ponieważ nie mają dość sił wystąpić zaczepnie, a gardzą pomocą Francyi.

Berlin, 16. kwietnia. Od granicy polskiej donoszą z 15.: Słychać, że dwóch ulubionych Polaków ma wstąpić do urzędu: hr. Zamojski jako członek rady stanu, i Michał Lewiński na miejsce Muchanowa.

Poźniejsza depesza. Handlującym bronią w Warszawie nakazano wydać wszelką broń do cytadeli. Hrabia Zamojski chce przyjąć ofiarowany sobie urząd wiceprezydenta rady stanu tylko pod warunkiem, jeśli wojsko ustąpi do koszar, i w całym kraju urządzona będzie gwardya obywatelska. Nie wątpią, że rząd odrzuci ten warunek.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 17. kwietnia.

Hotel rosyjski: Mieczysław hr. Dzieduszycki, z Korniowa. — Cywiński Zeno, z Telaczy.
Hotel europejski: Kułaczkowski Józ., z Warszawy.
Hotel angielski: Płocki Konstanty, z Horostkowa. — Wiktor Tadeusz, ze Świrza.
Hotel Kuhna: Bogusz Apolinary, z Konjuszek.
Hotel krakowski: Stefanowicz Sardar, z Jas.
Do domu nr. 553³/₄: Rogaliński Winc., z Sędziszowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 17. kwietnia.

PP. Raczyński Jakób, do Krowicy. — Pniewski Felix, kanonik, do Jaworowa. — Raczyński Felix, do Woli machnowskiej. — Balicki Ludw., do Wykołoła. — Obertyński Leop., do Stronibab. — Obertyński Alexander, do Nawiec. — Zbrożek Kazimierz, do Wierzbiaża. — Br. Koudelka, c. k. marsz. porucznik, do Czerniowiec.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

Dnia 16. kwietnia 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan po wietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god zrana	330.76	— 0.8	76.3	północny	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	330.03	+ 5.0	41.3	„	„	„
10. god. wiecz.	328 95	+ 3.1	57.9	„	„	„

T E A T R.

Dziś w teatrze niemieckim: **„Ich werde mir den Major einladen,“** komedya w 1 akcie; **„Hochzeit beim Laternschein“** operetka w 1 akcie i **„Das Mädchen von Elisonzo.“** operetka w 1 akcie.

Jutro na scenie polskiej na wsparcie ubogiej uczącej się młodzieży po raz pierwszy: **Powrót Konfederata,“** komedya w 1 akcie i **„Pustynia,“** obrazek dramatyczny w 1 akcie Józefa Korzeniowskiego.

Kurs lwowski.

Dnia 17. kwietnia.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	7	1	7	8
Dukat cesarski	„ „	7	4	7	11
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	12	23	12	34
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	34	2	37
Talar pruski	„ „	2	23	2	27
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	81	80	82	40
„ „ „ m. k za 100 złr.	bez kuponów	85	83	86	52
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	157	25	159	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	61	75	62	57
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	75	23	76	3

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 17. kwietnia.	Instytut kupuje zł.	Instytut kupuje c.	Instytut sprzedaje zł.	Instytut sprzedaje c.	Za kupon wypada zł.	Za kupon wypada c.
Dawne prócz kuponów 100 po w. a.	86	10	86	94	1	23²/₈
Nowe „ „ 100 „ „	82	—	82	80	1	17⁷/₈

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 17. kwietnia.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 zlr. 75.—. Metaliki po 5% za 100 zł. 63.60; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 710.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 157.—; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Srebro za 100 zł. południ. niemieck. waluty —.—. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 150.70. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 7.11, dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—. Srebro 150.—.

KRONIKA.

(Gmach rady stanu w Wiedniu) jest już na ukończeniu. W ciągu zeszłego tygodnia były gotowe już dachy, fasady frontowe i fasady sal. Panowie Patri i Schwab dostarczyli łupku na pokrycie dachów. Teraz pracują nad ukończeniem fasady przedsiennej, nad ustawieniem schodów, urządzaniem posadzek i tapetowaniem ścian. W wielkiej sali posiedzeń ukończyli już malarze sufit. Stolarz przyprawia gzymsy, arabeski i nagłówki kolumn. Malowanie ścian rozpocznie się za kilka dni. Roboty tapicerskie objął pan Stöger. Galerya i amfiteatr dla deputowanych są już gotowe. Przedsiębrano już próby odgłosu i obciążania sali i galeryi; obie wypadły bardzo pomyślnie. Z każdego punktu galeryi można przejrzeć dokładnie całą salę i wszystko słyszeć. Naprzeciw loży dworskiej a nad krzesłem prezydenta umieszczony będzie wielki orzeł cesarski. Trybuny dziennikarzy połączone są z pokojem przeznaczonym wyłącznie dla nich; także otrzymają dziennikarze ruchome pulpity. Przedwczoraj robiono próby oświetlenia sal prowizorycznemi pająkami. Stolarze robią do 10tej w nocy.

(Sprostowanie geograficzne.) Co do walki, jaką rokoszanie w Bośnii i Hercegowinie stoczyli z Turkami pod Poglizzą na gościńcu z Slano do Raguzy, donosi pewien dziennik, że ta walka, jak pokazuje mapa, zaszła na terytoryum austryackiem. Zdaje się, że ten dziennik miał przed sobą mapy dalmatyńskie, które istotnie pokazują gościniec ze Slano do Raguzy i Poglizzy. Atoli różne miejsca tak w Dalmacyi, jak w Bośnii i Hercegowinie mają jednakie nazwiska, i ten przypadek zachodzi z miejscami Slano i Poglizza. Z Trebinie idzie gościniec na Eski Slano i Poglizzę do Raguzy. Obydwa miejsca leżą na ziemi hercegowińskiej, 2 - 4 mil od granicy austryackiej, i nie mają żadnej styczności z miejscami tego samego nazwiska w Dalmacyi.

(Posąg Havelocka.) Dnia 10. b. m. odsłonięto na Trafalgar Square bronzową statuę Havelocka, a tysiące osób oglądały ją dzień cały. Chwalą szczególnie podobieństwo rysów.

(Scena barbarzyńska.) Na wybrzeżu abysyńskiem odegrany został temi czasy okropny dramat polityczny. Król Negus, który zaprzeczał władzy Cesarzowi Teodorowi pojmany w bitwie został z rozkazu Cesarza zabity w sposób barbarzyński, mianowicie darto pasy z niego i dwóch dowódzców jego wojska, a potem obwieszono ich na szubinicy. Francya straciła w Królu Negusie sprzymierzeńca, który dał jej już dowody przywiązania odstąpieniem jednego z najlepszych portów.

(Goście z Syryi.) Okrętem „Simois“ zawinęli temi dniami do Marsylii turecki jenerał Ismail Basza i 116 Arabów z Bejrutu. Tych Arabów między którymi jest 96 kobiet i dzieci, pozwolił zabrać na okręt jenerał Hautpoul, gdyż byli zagrożeni ciągłą napaścią Druzów. Ten okręt przywiózł także wiadomość, że Emir Abd-el-Kader, waleczny obrońca chrześcian w Damaszku, nie widzi się już bezpiecznym i będzie może zmuszony opuścić swoje siedzibę.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* Z c. k. galic. drukarni rządowej.